

Anmälda arbetsolyckor och arbetssjukdomar

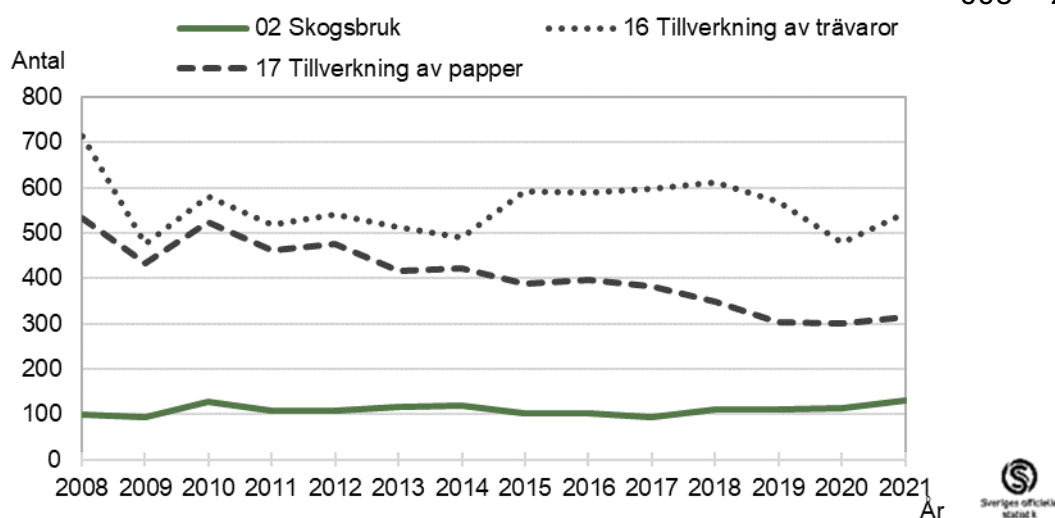
Det är betydligt fler anmälningar av arbetsolyckor än arbetssjukdomar i skogsbruk och skogsindustri. Totalt anmäldes nästan 1 000 arbetsolyckor under 2021 vilket är något över 2020 men i nivå med föreliggande år.

Statistiken i detta faktablad avser enbart anmälda arbetsolyckor och arbetssjukdomar. Det är okänt exakt hur många skador som faktiskt sker eftersom enbart finns kännedom om just anmälda skador. Mörkertalet bedöms dock vara lägre vid allvarliga olyckor och dödsfall.

Olyckor och sjukdomar sedan 2008

Utvecklingen av anmälda arbetsolyckor har sett annorlunda ut i de tre branscherna över tid. I statistiken kan vi följa utvecklingen sedan 2008. För tillverkning av trävaror har mängden anmälningar minskat. Papperstillverkningen har ingen lika tydlig trend och skogsbruket har legat relativt stabilt strax över 100 anmälda olyckor per år. För 2021 anmäldes 130 olyckor i skogsbruket vilket är det högsta nivån i tidserien.

Figur 1 Antal anmälda arbetsolyckor med sjukfrånvaro per bransch 2008 – 2021

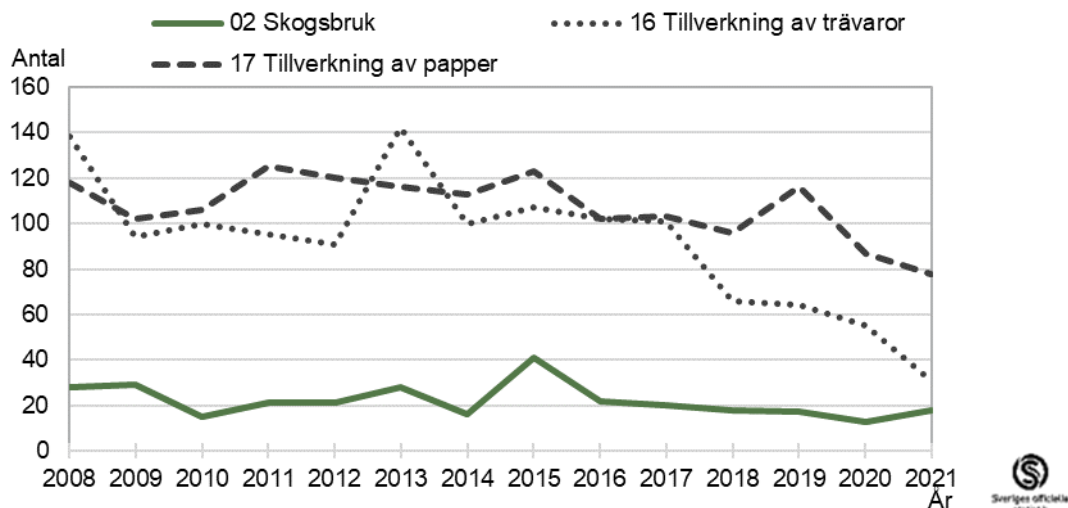

Källa: Arbetsmiljöverket

De två branscherna i skogsindustrin (16 och 17) har en högre nivå av anmälda olyckor som kan bero på att det är större andel av sysselsättningen som är anställda i dessa branscher, medan det i skogsbruket finns många egenföretagare och dessa kan vara mindre benägna att anmäla arbetsskador. Nedgången mellan 2008 och 2009 är relaterad till nedgången i antal sysselsatta i dessa branscher under den ekonomiska krisen samma år.

De anmälda arbetssjukdomarna är färre än olyckorna i de tre branscherna. För skogsindustrin varierar nivån från omkring 90 och upp till 140 arbetssjukdomar per år men i slutet av tidserien minskar antalet, särskilt kraftigt för trävarutillverkningen. Skogsbruket har varierat från 15 till 40 anmälningar per år.

Figur 2. Antal anmälda arbetssjukdomar per bransch, 2008 – 2021

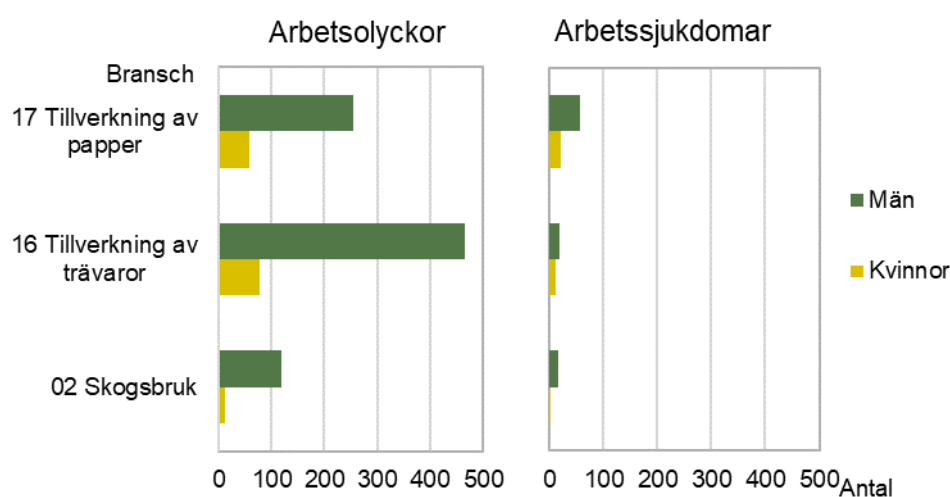

Källa: Arbetsmiljöverket

Fler män än kvinnor

Det är betydligt fler män i statistiken för dessa tre branscher. Det beror på att det är många fler män som är sysselsatta i de tre branscherna, andelen kvinnor i sysselsättningen var cirka 20 procent i skogsindustrin och 14 procent i skogsbruket under 2021. Tar man hänsyn till det så är män lite överrepresenterade bland anmälda arbetsolyckor medan kvinnor är överrepresenterade bland anmälda arbetssjukdomar men enbart i skogsindustrin.

Figur 3. Anmälda arbetsolyckor och arbetssjukdomar per bransch och kön, 2021

Källa: Arbetsmiljöverket

Totalt har 51 arbetsolyckor lett till dödsfall i de tre branscherna under åren 2008 till 2021. 90 procent av dödsfallen avser män. Skogsbruket har betydligt färre arbetsolyckor generellt än de två andra branscherna, vilket syns i tidigare figurer, men har i stället mer än dubbelt så många olyckor med dödlig utgång jämfört med branschen för tillverkning av trävaror och mer än tre gånger så många som vid papperstillverkning.

Tabell 1. Ackumulerat antal arbetsolyckor med dödlig utgång, per bransch och kön, 2008 - 2021

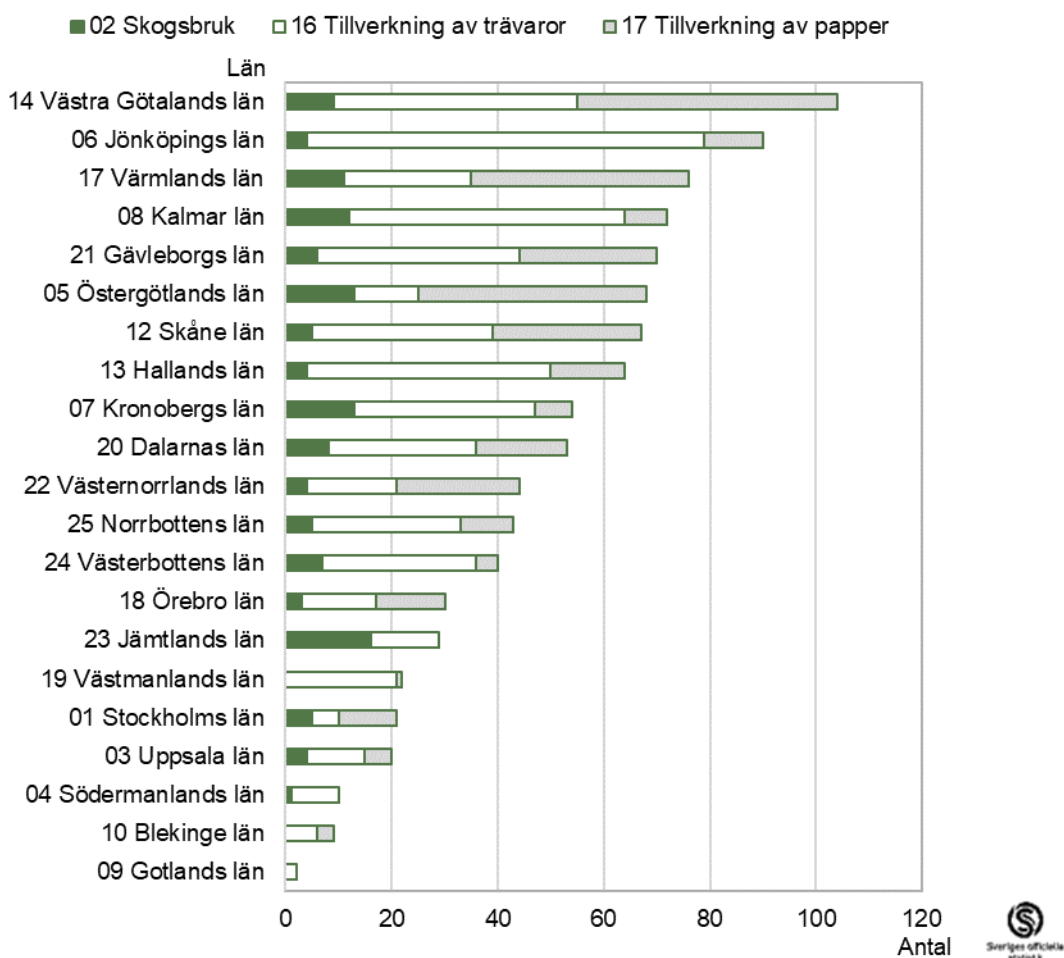
Kön	SNI 02	SNI 16	SNI 17	Totalt
Män	28	14	9	51
Kvinnor	5

Källa: Arbetsmiljöverket

Flest anmälda olyckor i Västra Götaland

Regionalt anmäldes flest arbetsolyckor i Västra Götalands län under 2021. Under 2020 var det Jönköpings län som hade flest anmälningar. Av de 104 olyckor som anmäldes i de tre branscherna i Västra Götaland var över 90 procent inom skogsindustrin. Det kan dock bero på hur fördelningen av sysselsättningen och egenföretagandet ser ut snarare än att det är mer olyckor i skogsindustrin. Detta gäller även i Jönköpings län som hade näst mest anmälda arbetsolyckor, där majoriteten av olyckorna anmäldes inom tillverkning av trävaror. Skogsbruket har som tidigare nämnts betydligt färre anmälda olyckor än de andra två branscherna.

Figur 4. Antal anmälda arbetsolyckor med sjukfrånvaro per län och bransch, 2021

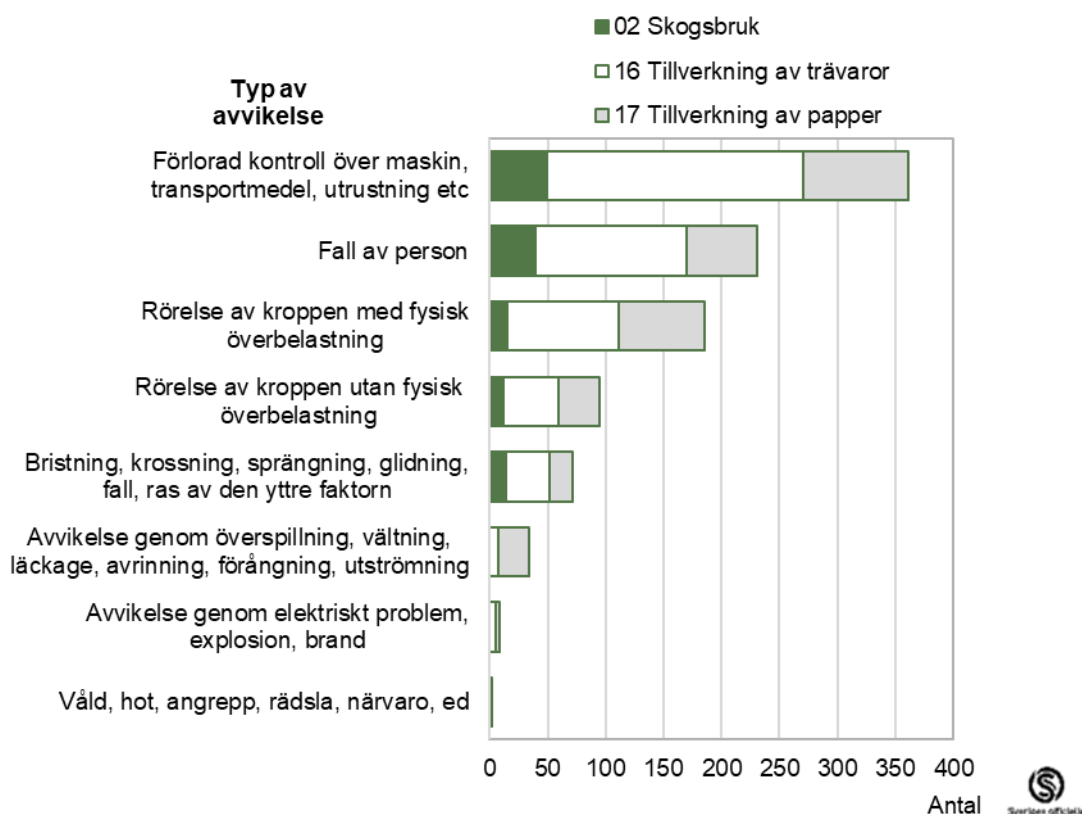

Källa: Arbetsmiljöverket

Förlorad kontroll över maskin vanligaste olyckan

Arbetsolyckorna kan delas in efter vilken typ av avvikelse som orsakat i olyckan. Avvikelsen beskriver vad som avvikit från det normala i ett händelseförlopp. Det kan också vara en avvikelse från det normala sättet att utföra en arbetsuppgift, som har bidragit till olycksfallet. Om exempelvis en person faller från en stege på grund av fel i stegens material är det som regel materialfelet som utgör avvikelsen. Nedan presenteras en figur över avvikelser som lett till arbetsolyckor för de tre branscherna under 2021.

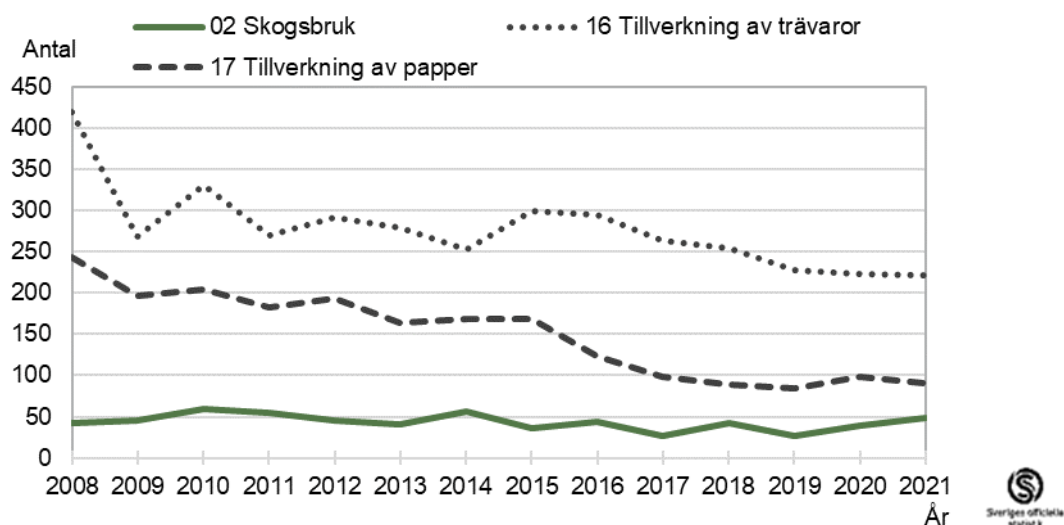
Figur 5. Antal anmälda arbetsolyckor efter avvikelse per bransch, 2021

Källa: Arbetsmiljöverket

I alla tre branscherna är förlorad kontroll över maskin den vanligaste orsaken till olyckan. I kategorin ingår även förlorad kontroll över transportmedel och utrustning för flyttning av material, handverktyg, föremål och djur. Totalt 361 arbetsolyckor hade den avvikelsen varav 221 anmäldes i branschen tillverkning av trävaror. Därefter är fall av person näst vanligast med 231 olyckor, sedan rörelse av kroppen med fysisk överbelastning som orsakat 185 olyckor.

Figur 6. Förlorad kontroll över maskin, transportmedel med mera, per bransch, 2008 – 2021

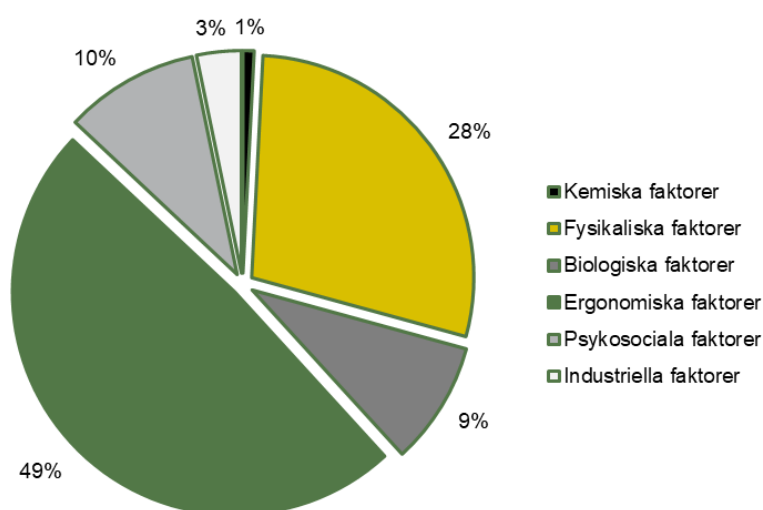
Källa: Arbetsmiljöverket

En tidserie specifikt för avvikelser förlorad kontroll av maskin med flera, visar att avvikelserna minskat över tid i skogsindustrin medan ingen tydlig trend finns för skogsbruket.

Ergonomiska faktorer vanligaste orsaken till anmälda arbetssjukdomar

Anmälda arbetssjukdomarna är betydligt färre än arbetsolyckorna. Nedan redovisas de tre branscherna samlat i en figur över olika bakomliggande faktorer för år 2021. Totalt anmäldes 127 arbetssjukdomar i de tre branscherna, varav enbart 18 anmälningar är från skogsbruket, resten är från de två branscherna i skogsindustrin. Nästan hälften av de anmälda sjukdomarna är orsakade av ergonomiska faktorer.

Figur 7. Antal anmälda arbetssjukdomar efter exponeringsfaktor summerat för skogsbruk och skogsindustri (SNI 02, 16 och 17), 2021

Källa: Arbetsmiljöverket

Så gör vi statistiken

Arbetsmiljöverket är statistikansvarig myndighet för arbetsskador och denna delmängd som avser skogsbruk och skogsindustri är framtagen i samarbete med Arbetsmiljöverket.

En arbetsgivare eller arbetsföreståndare som fått kännedom om en arbetsskada är skyldig att anmäla skadan till Försäkringskassan enligt socialförsäkringsbalken.

Statistiken omfattar anmälda arbetsskador men trots anmälningskyldigheten kan det finnas en underrapportering. Benägenheten att rapportera kan dessutom påverkas av saker som inte rör faktiska förändringar i arbetsmiljön, till exempel förenklade anmälningsrutiner, förändrad lagstiftning eller informationskampanjer.

Arbetsmiljö - Anmälda arbetsskador

I Arbetsmiljöverkets årliga rapport om arbetsskador finns nationella sammanställningar och mer indelningar av statistiken [Arbetsskador 2021](#). Bland annat visar statistiken för 2021 att antalet arbetsolyckor med sjukfrånvaro bland arbetstagare och egenföretagare ökade med cirka 7 400 anmälningar (23%) jämfört med 2020. Antalet anmälda arbetssjukdomar ökade med cirka 9 700 anmälningar (48%) jämfört med 2020. Orsakerna till dessa stora ökningar kan till stor del kopplas till pandemin då anmälningarna som rör covid-19 har ökat mycket kraftigt.

Under 2021 inträffade 39 arbetsolyckor med dödlig utgång i den svenska arbetskraften. Män drabbades oftare än kvinnor av arbetsolyckor med dödlig utgång och anmälde också fler arbetsolyckor som ledde till sjukfrånvaro. Kvinnor anmälde dock fler arbetssjukdomar och arbetsolyckor utan sjukfrånvaro än män.

Arbetsolycka och arbetssjukdom

- Arbetsolycka är en olycka till följd av plötslig händelse, fysisk eller psykisk skada som inträffat på arbetsplatsen eller på annan plats där den skadade vistats i eller för arbetet. Enbart arbetsolyckor som lett till sjukfrånvaro är med i detta faktablad.
- Arbetssjukdom är en arbetsskada som uppkommit genom annan skadlig inverkan än arbetsolycka. Exempelvis genom exponering för kemiska ämnen, strålning, ensidiga rörelser eller psykiskt påfrestande förhållanden i arbetet.

Ingående branscher

- 02 Skogsbruk
- 16 Tillverkning av trä och trävaror (sågverk)
- 17 Papper och pappersvarutillverkning.

De senare två benämns ibland samlat som skogsindustri.

Statistiken är producerad av Skogsstyrelsen som ansvarar för officiell statistik inom området.

Produktnummer: JO0501. Serie: JO – Jordbruk, skogsbruk och fiske.

Utkom den 15 december 2022

Kontakt: Sebastian Constantino

E-post: sebastian.constantino@skogsstyrelsen.se